

P A R T N E R S

advokátní kancelář

Nová úprava obchodních společností a pravidla jejich správy

Doc. JUDr. Bohumil Havel, PhD.

PRAHA | BRATISLAVA | BUDAPEŠŤ | OSTRAVA

www.prkpartners.com

OBECNOSTI O PRÁVNICKÝCH OSOBÁCH

Právní osoba

- / Každý člověk má **vrozená**, již samotným rozumem a citem poznatelná práva, a tudíž se považuje za osobu.
- / **Právní osobnost** = způsobilost k právům a povinnostem v mezích práva
- / Právní osoba je **organizovaný** útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná.
 - Vznikem dle OZ nebo
 - Uznáním entity vzniklé jinak (veřejné korporace)

Koncepce

- / Právnícká osoba coby fikce a subjekt
- / Jednotná regulace po založení / život / zánik
- / Registrace ve veřejných rejstřících
- / ***Mnoho pravidel navazuje na zkušenosti z ObchZ***
- / Stávající entity se nenutí do přeměn – mohou pokračovat podle dosavadní regulace

Dělení právnických osob

/ **Právnické osoby**

- **Korporace** (společenství osob)
 - Spolky (společenství pro společný zájem)
 - Obchodní korporace (společenství pro podnikání)
- **Fundace** (účelové vyčlenění majetku)
 - Nadace (pro společenský nebo hospodářský užitek)
 - Nadační fondy (zjednodušená forma)
- **Ústavy** (kombinace majetku a společenství)

/ **Stát coby právnická osoba soukromého práva**

/ **Speciální subjekty** (národní podnik, státní podnik)

Základní změny – obecná pravidla pro PO

- / **Pravidla pro přemístění sídla**
 - Se zachování ochrany věřitelů
- / **Veřejná prospěšnost coby možný atribut PO (§ 145)**
- / **Jednotná pravidla správy**
 - Možnost PO být členem orgánu
 - Loajalita a pečlivost = péče řádného hospodáře (§ 155)
- / **Jednání za PO – zastoupení (ne přímé) ve všech záležitostech (vč. obchodního vedení)**
 - Snížení rizik souběhů plných mocí apod.
- / **Obecná regulace přeměn (+ zvláštní zákon) a likvidace**

POSTAVENÍ PODNIKATELE

Podnikatel

- / Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen s vyšší znalostí a pečlivostí
 - / Je-i jednáno jinak, jde to k jeho tíži
 - / Presumpce nedbalosti (§ 2882)
- / Ten, kdo samostatně, soustavně a za účelem dosažení vykonává výdělečnou činnost
- / Průměrný rozum x odborník

Firma, sídlo

- / Firmou je jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku
 - Využitelnost staré firmy – se souhlasem (jakýmkoliv)
- / Materiální pojetí sídla s preferencí rejstříkového sídla

Obchodní závod (nové pojetí)

- / **Důležitá je nejen fakticita, ale též vůle podnikatele (subjektivní složka)**
 - K závodu patří vše, o čem podnikatel výslovně nebo skutečným užíváním rozhodl, že je součástí závodu
- / **Důležitý prvek – organizovanost takového jmění**
 - Může rozhodnout, že má více závodů
 - Konsekvence – např. tichá společnost může být ujednána i k účasti tichého společníka jen na provozu některého ze závodů podnikatele
- / **Vyvratitelná domněnka – součástí závodu je to, co zpravidla slouží jeho provozu**
 - Ochrana třetích osob

Obchodní korporace

- / Založená za podnikatelským účelem (proměnný nexus obligací)
- / Otevřenost a liberálnost systému (investorská)
- / Ochrana menšin a věřitelů (provazba na InsZ) + transparentnost
- / Ekonomické vlastnictví/právní vlastnictví/de facto vlastníků
- / Vigilantibus iura – tlak na sanaci externalit zevnitř korporace
- / Harmonizace s *acquis*

JEDNÁNÍ ZA SPOLEČNOST. ODPOVĚDNOST STATUTÁRNÍCH ORGÁNŮ.

Orgány právnických osob

- / Každý odpovídá za řádný výkon svých povinností a selže-li, nahradí z toho vzniklou škodu (újmu)
- / Orgány
 - Individuální
 - Kolektivní (rozhoduje ve sboru)
- / Členem orgánu může být člověk nebo právnická osoba (se zmocněním konkrétního člověka)
- / Úpadek zájemce o členství musí být oznámen předem, ledaže je 3 roky po – není automatickou překážkou

Jednání za právnickou osobu statutárním orgánem

- / opuštěno dělení na jednání „za“ právnickou osobu a jednání „jménem“ právnické osoby
 - princip zastoupení odpovídá fikční teorii právnických osob

- / § 164 – obecná působnost statutárního orgánu jednat za právnickou osobu
 - odstavec 2 – možnost člena kolektivního statutárního orgánu jednat za právnickou osobu na základě plné moci
 - odstavec 3 – kdo jedná vůči zaměstnancům

- / § 162 – důraz na způsob jednání zapsaný ve veřejném rejstříku
 - schvalovací procesy jsou věcí právnické osoby (co se děje v hlavě, není důležité)
 - odchylky od § 162 v § 48 ZOK
 - nedal-li souhlas nejvyšší orgán obchodní korporace tam, kde to vyžaduje zákon, je neplatné => dovolat se – 6 měsíců subjektivní lhůta, max. 10 let

Motivace k řádné správě

/ Riziko selhání X rizikové jednání

/ Motivace

- Odměna (zásadně zdarma)
- Smlouva o výkonu funkce
- Povinnost informovat o střetu zájmu (vč. samoobchodování)
- Vyloučení z funkce soudem při porušení péče řádného hospodáře
- Zákaz konkurence

Smlouva o výkonu funkce

- / U s.r.o. a a.s. písemná forma
- / Osobní výkon funkce s možností delegace
- / Zásadně *bezplatný výkon* – odměnu jasně a dopředu určí smlouva o výkonu funkce a jiné plnění jen se souhlasem valné hromady
- / Bylo-li v insolvenčním řízení zjištěno, že nebylo jednáno s péčí řádného hospodáře, může být uložena povinnost vrátet prospěch

Kvalita jednání

- / Kdo přijme členství v orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí
- / Má se za to, že jedná nedbale, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ač musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky
- / Osobní výkon funkce + odpovědnost za kvalitní volbu při delegaci

Rizikovitost jednání

- / Možnost žádosti o pokyn valné hromady
- / Při absenci vnitřních zákonných souhlasů – možnost druhé strany odstoupit
- / Pravidlo podnikatelského úsudku
 - Kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu společnosti, jednal lege artis, jedno zda způsobil újmu
 - Ledaže nejednal loajálně

Střet zájmů

- / Vždy přítomný a rizikový konflikt
- / Povinnost indikace střetu zájmu (i pro střet osob blízkých, ovlivněných nebo ovládaných)
- / Informovaný orgán může informujícího suspendovat
- / *Selfdealing* – notifikační povinnost – jednání může být zakázáno
- / Zákaz konkurence

Následky porušení vnitřních pravidel

- / Osud dnešních § 67a, § 193/2 § 196a
- / Nová regulace
- / Následky porušení
 - Vnitřní problém?
 - Vlivna třetí osoby?

Prokura

- / Smluvní zastoupení
- / Nemožnost vzdát se práva odvolat zmocnění, ale lze vymezit konkrétní důvody odvolání a jiné vyloučit
- / Jednání vždy zavazuje, ledaže ho zmocnitel bezodkladně neschválí nebo bylo-li třetí straně zjevné, že došlo k překročení oprávnění
- / Prokura je generální plná moc k jednáním, ke kterým dochází při provozu závodu (nebo jeho části)
- / Prokurista jedná s péčí řádného hospodáře

Správa cizího majetku

- / Každý, komu je svěřena správa majetku, který mu nepatří, ve prospěch jiného (beneficient), je správcem
 - Správce může být také beneficentem
- / Má se za to, že správce právně jedná jako zástupce a za odměnu
- / Správa bez důvodu je zdarma
- / Svěřenský fond

Prostá vs. plná správa

/ Prostá správa

- Cílem je zachování majetku a při zcizování a zatěžování majetku je správce omezen ohledem na hodnotu, podstatu a účel majetku, ledaže hrozí újma

/ Plná správa

- Cílem je zachování a rozmnožení majetku, nicméně jinak je zásadně omezen pouze potřebou a užitečností

Co korporální právo nereguluje

- / Přeměny
- / Nabídky převzetí
- / Finanční zajištění
- / Veřejnou akciovou společnost
- / Corporate governance kodex
- / Corporate social (and enviromental) responsibility
- / Přechodná ustanovené + náklady

P A R T N E R S

advokátní kancelář

Děkuji za pozornost

Doc. JUDr. Bohumil Havel, PhD.
bohumil.havel@prkpartners.com

www.prkpartners.com